

Naše mise

„Kdekoli a kdykoli ve službě demokracii, lidským právům a občanské společnosti.“

Výroční zpráva za rok 2010

Vážené dámy, vážení pánové,

dostává se k Vám výroční zpráva Asociace pro podporu demokracie a lidských práv DEMAS mapující druhý rok její činnosti, jenž přinesl výrazné rozšíření aktivit asociace, posílení kapacit jejího Sekretariátu a zintenzivnění spolupráce jak mezi Sekretariátem a členskými organizacemi, tak i mezi členskými organizacemi samotnými.

Asociace si stanovila tři hlavní cíle, na jejichž naplňování se soustředily aktivity Sekretariátu DEMAS a také jednotlivých tematických pracovních skupin. Těmito cíli jsou: prosazování zájmu členských organizací DEMAS v České republice a v Evropské unii; posílení kapacit DEMAS a členských organizací kvalitně a úspěšně naplňovat svoje mise; a v neposlední řadě rozšíření působnosti DEMAS do nových teritorií, prostřednictvím networkingových aktivit.

V zájmu efektivního naplňování těchto cílů se v uplynulém roce zintenzivnila činnost tematických pracovních skupin asociace, což také přispělo k úspěšné implementaci tří projektů s konkrétním teritoriálním zaměřením (Rusko a země Východního partnerství). DEMAS se zároveň stal členem platformy bruselských nevládních organizací Human Rights and Democracy Network, prostřednictvím které teď prosazuje své pohledy na priority a implementaci politik EU v oblasti podpory demokracie a lidských práv.

DEMAS byl rovněž úspěšný v získávání nových grantů, jež dále rozšiřují záběr a kapacitu asociace v roce 2011 a do budoucna. Tyto granty přinášejí rozšíření Sekretariátu DEMAS o „policy officer“, možnost uplatnění českých zkušeností v oblasti transformační spolupráce, ale také diverzifikaci zdrojů a posílení finanční nezávislosti Asociace.

Vladimír Bartovic, předseda správní rady
Sabina Dvořáková, výkonná ředitelka

Aktivity ve druhém roce působení

Aktivity byly primárně zaměřeny na posílení kapacit stále se rozvíjející platformy českých neziskových organizací, které se věnují podpoře demokracie a lidských práv ve třetích zemích, ale také jejich propagaci v rámci České republiky i v zemích Evropské unie.

Vnitřní struktury platformy byly vybudovány již v prvním roce jejího působení. Ve druhém roce došlo k jejich ukotvení a k nastavení vnitřních mechanismů, které se praxí osvědčily. Příkladem budiž fungující pracovní skupiny, v nichž se dle teritoriálního zaměření sdružují a spolupracují jednotlivé členské organizace a Sekretariát. Vzniklé pracovní skupiny se zaměřily na Rusko, země Východního partnerství, západní Balkán a problematiku Evropské unie. Rovněž došlo k dalšímu rozvoji platformy a prohloubení pracovní provázanosti Sekretariátu asociace s členskými organizacemi, a to především pokud jde o mezinárodní spolupráci (zejména v rámci Evropské unie a postsovětského prostoru) a implementaci společných grantových projektů. Napojení na mezinárodní struktury se ukázalo jako zcela stěžejní. Nové kontakty napomohly k postupnému etablování DEMAS v prostředí bruselských nevládních neziskových organizací (NNO) a institucí Evropské unie.

Dne 1. dubna 2010 členské organizace svou nadpoloviční většinou schválily (per rollam) při-

jetí Centra pro komunitní práci střední Morava a Otevřené společnosti s tím, že po dobu následujícího roku budou mít obě organizace v souladu se stanovami DEMAS statut pozorovatele.

Konference, semináře a přednášky

Ve dnech 17.–18. února uspořádal DEMAS ve spolupráci s moskevským Carnegie Research Center mezinárodní seminář *Stepping Back from the End of History: Post-Socialist States and Societies at the 20th Anniversary of the Fall of the Berlin Wall*. Cílem dvoudenního pražského semináře bylo zmapovat prostor východní Evropy po pádu železné opony. Semináře se zúčastnili představitelé neziskového a akademického sektoru z většiny postsovětských zemí.

V roce 2010 se DEMAS opět zúčastnil NGO Marketu, který na jaře již tradičně pořádá členská organizace Nadace Forum 2000. Během veletrhu navštívila stánek DEMAS řada jednotlivců, ale především organizací, které se zajímaly o problematiku transformační spolupráce. V odpoledních hodinách DEMAS uspořádal veřejnou debatu s názvem *Jak se žije neziskovkám v Rusku*, na níž měli přítomní možnost položit dotazy třem ruským pracovníkům NNO.

Dne 30. dubna se v prostorách Evropského domu konal *Kulatý stůl na téma Evropská politika sousedství* – debata s L. Roučkem, J. Chmielem a Š. Füleem o politice sousedství

NGO Market – debata: Zleva: A. Koss, E. Šachova, A. Orlova a S. Dvořáková

a možnostech rozšíření EU (Východní partnerství, EUROMED). Odborné stanovisko DEMAS v debatě reprezentoval V. Bartovic z EUROPEA.

Tematice transformační politiky se věnoval panel [Role transformační politiky v zahraniční politice ČR](#), který DEMAS zorganizoval 4. května v rámci II. symposia [Česká zahraniční politika](#), jehož pořadatelem byl Ústav mezinárodních vztahů. Platforma byla reprezentována odborníky z řad členských organizací: V. Bartovicem (EUROPEUM): Implementace projektů transformační spolupráce na západním Balkáně, P. Holcovou (Člověk v tísni): Rukojmí Ostrova svobody – Realizace projektů na podporu kubánské občanské společnosti a Z. Vágnerovou (AMO): Implementace projektů transformační spolupráce na Ukrajině.

V pátek 12. listopadu byla uspořádána panelová diskuse [Na cestě k rozšíření EU](#), jíž se účastnili Štefan Füle a Libor Rouček, DEMAS reprezentoval V. Bartovic (EUROPEUM).

U příležitosti Dne lidských práv se ve čtvrtek 9. prosince konal diskusní panel [Jak mohu přispět k prosazování lidských práv ve světě?](#), který společně s DEMAS zorganizovalo České fórum pro rozvojovou spolupráci FoRS a Informační centrum OSN. DEMAS byl zastoupen I. Bursíkovou (Agora CE) a J. Klepalem (Forum 2000).

DEMAS se spolu se svými členskými organizacemi cíleně věnoval debatě jak s odbornou, tak i laickou veřejností. V průběhu roku se několikrát setkal se zástupci státní správy z řad poslanců, senátorů či relevantních odborů Ministerstva zahraničních věcí ČR. Zájem o problematiku podpory demokracie a lidských práv ve světě se DEMAS snažil vzbudit i u mladých lidí prostřednictvím akreditovaného semestrálního kurzu [Úvod do problematiky demokracie a lidských práv](#) na Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze. V rámci přednáškově-debatního cyklu postupně představilo jede-

Panelová diskuse „Jak mohu přispět k prosazování lidských práv ve světě“

náct členských organizací obecná témata, ale i konkrétní problémy a způsoby práce v rámci transformační spolupráce.

Společná prohlášení a stanoviska

Jelikož mnohé z členských organizací asociace DEMAS byly v průběhu roku 2010 aktivní v zemích východní Evropy, s politováním jsme zaznamenali publikaci našich polských kolegů [Changes in Visa Policies of the EU Member States. New monitoring Report](#) (Stefan Batory Foundation, Varšava, květen 2009). DEMAS se proto v této souvislosti v polovině března obrátil [otevřeným dopisem](#) na ministra zahraničních věcí Karla Schwarzenberga. Analýza srovnávala konzuláty jednotlivých zemí Evropské unie v Rusku, Bělorusku, na Ukrajině a v Moldavsku. Podle jejích výsledků patřily konzuláty České republiky k těm nejhorším co do podmínek pro žadatele o vízum. Problematické byly zejména tyto oblasti: délka vízové procedury, počet potřebných návštěv pro obdržení víza, kvalita informací online či délka front před konzulátem. MZV ČR se rozhodlo nastalou situaci přezkoumat, proč se pracovníci Odboru konzulárních koncepcí a metodiky setkali se zástupci členských organizací a Sekretariátem

DEMAS, připomínky prodiskutovali a přislíbili podniknutí kroků vedoucích ke zlepšení podmínek.

U příležitosti Mezinárodního dne demokracie, který roku 2007 OSN stanovilo na 15. září, Asociace vydala krátké zamyšlení nad přínosem české transformační politiky sepsané I. Blaževicem a J. Klepalem pod názvem [České nezávislosti a podpora demokracie](#).

Sekretariát DEMAS pokračoval i v roce 2010 ve vydávání Zpravodaje, jehož cílem je informovat nejen odbornou veřejnost o dění na poli české transformační spolupráce. V průběhu roku vyšlo celkem pět čísel, která jsou volně přístupná na webových stránkách organizace [www.demas.cz](#) v sekci Novinek.

Projekty

V průběhu roku 2010 realizoval Sekretariát DEMAS spolu se členskými organizacemi celkem pět grantových projektů - čtyři nové a jeden pokračující. Při jejich realizaci došlo k naplnění všech stanovených cílů, tedy koordinaci aktivit českých NNO zabývajících se podporou demokracie a lidských práv ve světě a vzájemné výměně informací a zkušeností, zvýšení povědomí a angažovanosti v oblasti podpory lidských práv a demokratizace v České republice a zahraničí a spolupráci s podobně zaměřenými NNO na mezinárodní úrovni (především projekty financované MZV ČR), jakož i realizaci mezinárodního semináře (projekt s Carnegie Moscow), mapování práce ruských NNO (projekt NED) či výměně zkušeností v oblasti přeshraniční spolupráce s norskými kolegy.

Ve spolupráci s Carnegie Research Center Moscow DEMAS ve dnech 17.–18. února v Praze uspořádal dvoudenní mezinárodní seminář [Stepping Back from the End of History: Post-Socialist States and Societies at the 20th Anniversary of the Fall of the Berlin Wall](#) zaměřený na proces transformace v postkomunistických zemích střední a východní Evropy. Cílem setkání odborníků z řad NNO, státní správy a akademické obce bylo analyzovat a porovnat politické,

Panelová diskuse „Na cestě k rozšíření EU“

ekonomické a společenské změny, které se v postsovětském prostoru udály po pádu Berlínské zdi. Realizace semináře byla podpořena z prostředků Open Society Fund.

Druhým získaným projektem byl grantový titul z prostředků Fondu technické asistence (tzv. norské fondy) s názvem **Země Východního partnerství a Rusko ve světle české a norské zahraniční rozvojové spolupráce**. Projekt byl realizován Sekretariátem a částí pracovních skupin Východní partnerství a Rusko. Společného česko-norského semináře, jehož výsledkem je společný policy paper přibližující problematiku přeshraniční spolupráce ve zmíněných regionech z české a norské perspektivy, se zúčastnili členské organizace DEMAS, zástupci několika partnerských norských NNO a představitelé Velvyslanectví Norského království v Praze a zástupci několika odborů MZV ČR.

Podobně jako i v předešlém roce se Sekretariát DEMAS spolu se svými členskými organizacemi věnoval navazování spolupráce s ruskými nevládními neziskovými organizacemi. Projekt financovaný National Endowment for Democracy umožnil zástupcům českých a ruských NNO vytvořit zcela nové kontakty, podrobněji poznat svou práci, zúčastnit se společných akcí a rozvinout budoucí projektovou spolupráci.

Podporu spojenou s chodem Sekretariátu, péčí o členské organizace, navazování nových kontaktů a advokačními aktivitami DEMAS poskytlo Ministerstvo zahraničních věcí ČR, konkrétně Odbor lidských práv a transformační politiky a Odbor rozvojové spolupráce. Nejdůležitějším počinem v rámci networkingu a advocacy od počátku existence DEMAS je jednoznačně členství v Human Rights and Democracy Networku (HRDN), který se věnuje společné politice NNO vůči orgánům EU. Členství v HRDN je pro DEMAS naprosto stěžejní, jelikož jeho prostřednictvím může spojit své síly s mezinárodními etablovanými NNO v Bruselu a pokusit se prosazovat své zájmy v širších souvislostech. Důležitými momenty, při kterých se DEMAS profiloval v rámci HRDN byla debata o vzniku a pracovní náplni European External Action Service a jednoznačné podpoře vzniku

Human Rights Directorate a rovněž i debata o zachování EIDHR jako instrumentu výhradně podporujícím demokracii a lidská práva. V rámci obou grantových projektů MZV ČR byla vybudována specializovaná knihovna vybavená stěžejními publikacemi a DVD s demokratizační a lidskoprávní tematikou. Knihovna se fyzicky nachází v prostorách Sekretariátu a je přístupná jak členským organizacím (absenční výpůjčky), tak i ostatním zájemcům z řad odborné i laické veřejnosti (prezenční výpůjčky).

Financování

Za rok 2010 obdržela asociace DEMAS celkem čtyři nové grantové tituly, jeden titul pokračoval z roku 2009. Zdroje financování byly v tomto období následující: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky (MZV ČR) – konkrétně z Programu transformační spolupráce (LPTP) a Programu rozvojové spolupráce (ORS), National Endowment for Democracy (NED), Open Society Fund (OSF) a Fond technické asistence (tzv. norské fondy, FTA).

LPTP: 600 000 Kč
ORS: 570 000 Kč
OSF: 248 918 Kč
NED: 659 235,85 Kč
FTA: 313 109,12 Kč

Všechny výdaje byly neinvestičního charakteru, rozděleny dle rozpočtových schémat jednotlivých dotačních titulů ponejvíce mezi osobní a cestovní náklady, pomoc cílovým skupinám, služby a režijní náklady.

Struktura nákladů:

Osobní náklady: 660 tisíc Kč
Služby: 1 428 tisíc Kč
Spotřeba materiálu: 17 tisíc Kč
Ostatní náklady: 23 tisíc Kč
Poskytnuté příspěvky: 284 tisíc Kč
Náklady celkem: 2 412 tisíc Kč

Za rok 2010 byly v souladu se stanovami DEMAS vybrány členské poplatky ve výši 5 000 Kč ročně. Celkový objem prostředků vybraných na členských poplatcích činil 55 000 Kč.

Tiráž

Činnost DEMAS je určována nezávisle a výhradně členskými organizacemi, nevyjadřuje žádné politické či ideologické postoje nebo zájmy jakékoli instituce.

DEMAS
Asociace pro podporu
demokracie a lidských práv
Pohořelec 6
118 00 Praha 1

info@demas.cz / www.demas.cz
IČO: 75156539 / DIČ: CZ75156539

Správní rada:
Vladimír Bartovic (předseda),
Kateřina Hloušková, Jakub Klepal,
Maria Staszkiwicz, Marek Svoboda
a Kateřina Špácová (místopředsedkyně)

TRANSITION
Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic

Výkonná ředitelka:
Sabina Dvořáková

Členské organizace DEMAS:
Agora Central Europe
Ano pro Evropu
Asociace pro mezinárodní otázky
Centrum pro komunitní práci
Centrum pro studium demokracie a kultury
Člověk v tísni
Europeum
Nadace Forum 2000
Občanské Bělorusko
Otevřená společnost
PASOS
Respekt institut
Transitions

©DEMAS – Asociace pro podporu demokracie a lidských práv, 2011

NED National Endowment
for Democracy
Supporting freedom around the world